

Mjölktandskaries i växelbettet

Anita Alm
Barn tandvårdsdagar
2006

Mjölktandskaries i växelbettet "Hål som inte finns"

- Den officiella statistiken missar mjölktandskaries i växelbettet

"Hål som inte finns"

- Primära bettet 7-12 år
 - Hur mycket vård utför vi?
 - Vad vet vi idag om kariessituationen?
- Vad händer på sikt med barn som har karies i förskoleåldern?
- Initialkaries

Projekt

- Utförda behandlingsåtgärder i det primära bettet mellan 7 och 12 års ålder
- Vårdinsats relaterat till kariesförekomst vid 6 års ålder

Vad görs och på vilka barn?

Alm A, Wendt LK, Kock G
Swed Dent J. 2003;27(2):77-82
Swed Dent J. 2004;28(2):61-6.

Bakgrund

- Begränsad kunskap om hur omfattande den tandvård är som utförs i det primära bettet efter 6 års ålder

Mejaré & Stenlund 2000:
64% av 9-åringar hade karies i minst en 05:a distalt

Material och metod

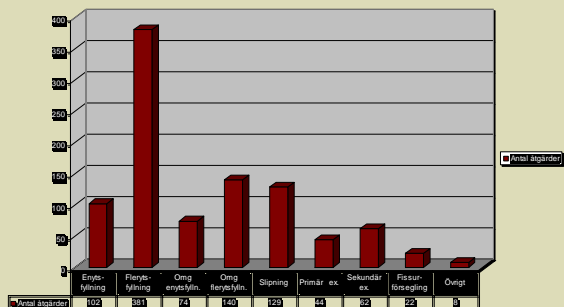
- Retrospektiv studie av journaluppgifter
- Slumpmässigt urval av 10% av barn födda 1987 i Jönköpings län (n=381)

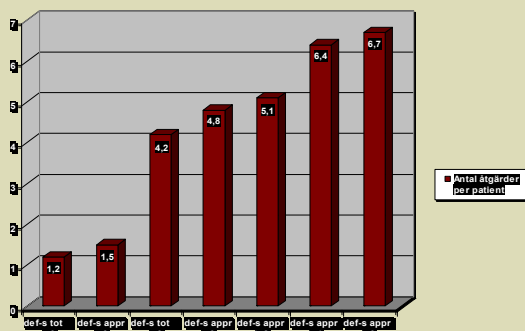
Utförda registreringar

- Epidemiologi vid 6 års ålder
- Åtgärder utförda mellan 7 och 12 års ålder:
 - Nya en- och flerytsfyllningar
 - Omgörningar
 - Kariesprofylaktisk slipning
 - Extraktioner: obehandlad karies och tidigare behandlad karies
 - Fissurförseglingar
 - Övriga åtgärder

Antal utförda behandlingsåtgärder (n=962) på 381 barn i åldersintervallet 7-12 år fördelade efter åtgärdstyp

Medeltal av antalet utförda behandlingsåtgärder per patientkategori i åldersintervallet 7-12 år fördelade efter karieserfarenhet vid 6 års ålder

Resultat

- Vid 6 års ålder var medelvärdet för defs tot 1,9
- I åldersintervallet 7-12 år utfördes i genomsnitt 2,5 behandlingsåtgärder per barn
- 57% av barnen fick åtgärder utförda

Resultat

Vad händer på sikt med barn som har karies i förskoleåldern?

- Barn utan tidigare karieserfarenhet vid 6 års ålder hade även fortsättningsvis ett litet värdebehov
- Barn med tidigare karieserfarenhet fick i genomsnitt 3,5 ggr så många behandlingsåtgärder utförda jämfört med kariesfria barn

Konklusion

"Hålen som inte finns" - medeltal 2,5 åtgärder/barn

- Resultaten tyder på att det utförs mer vård i det primära bettet efter 6 års ålder än före

Slutsats

Resultatet understryker:

- vikten av tidig primär prevention för förskolebarn
- nödvändigheten av att utveckla effektiva profylaxprogram för riskgrupper även efter 6 års ålder

Nya rön

Norsk studie: Skeie M et al., 2004

- Omfattande kariesutveckling i det primära bettet mellan 5 och 10 års ålder (även hos barn som bedömdes vara kariesfria vid 5 år)
- Medeltal 3,1 nyttillkomna karrerade ytor under 5 år
- Mer än hälften av karieskadorna approximant på 05:or

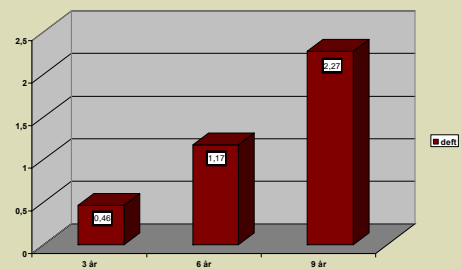
Nya rön

Skeie M et al., 2004

- 5-åring med approximal karies (även enstaka appr initial karieskada) bör uppfattas som risk för fortsatt kariesutveckling under den närmaste 5-års perioden

Epidemiologi Skaraborg 2005 Medelvärde deft

Epidemiologi Skaraborg 2005 Hur friska är våra barn?

- Primära bettet
9 år
deft=0 35%
- Permanenta bettet
9 år
DFT=0 80%

Primära bettet 9 år
2/3 av barnen har manifest
karieserfarenhet

Approximal karies hos 15-åriga ungdomar relaterat till deras karieserfarenhet under förskoleåldern

Anita Alm, Lill-Kari Wendt, Göran Koch och Downen Birkhed

Bakgrund

- Projekt i Jönköping, barn födda 1987 (671 barn)
- Undersökningar och intervjuer under förskoleåldern

Lill-Kari Wendt
"Tidig identifiering av småbarn med kariesrisk"

Syfte

Spegla kariesutvecklingen hos de ungdomar, som tidigare ingick i "småbarnstudien"

Specifik målsättning

- Registrera och beskriva approximal kariesförekomst (inklusive initialkaries) vid 15 års ålder
- Analysera kariesförekomsten vid 15 års ålder i förhållande till kariesförekomsten under förskoleåldern

Hur friska är våra tonåringar?

- 66% har initial karies approximalt
- 22% har manifest karieserfarenhet approximalt

15 år
1/3 av ungdomarna är friska approximalt

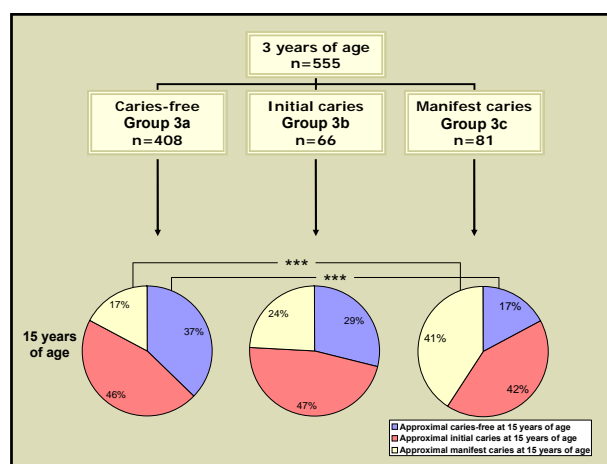

Resultat Approximal karies 15 år

Medelvärden
karieserfarenhet antal ytor

- Initial appr 2,78
- Manifest appr 0,45
- Total appr 3,23

Hålen som inte finns: 86% av kariesskadorna är initiala!

Resultat

15-åringar har en betydande andel initiala kariesskador approximant

Resultat

Studien visar samband mellan karieserfarenhet i det tidiga primära bettet och approximal karieserfarenhet i det permanenta bettet hos 15-åringar

Slutsats

Studierna betonar vikten av:

populationsbaserade preventiva åtgärder

- MVC
- BVC
- Daghem
- Skolor

Slutsats

Studierna betonar vikten av:

Tidig riskidentifiering och ett målinriktat individuellt omhändertagande

Sammanfattning

Hur ser verkligheten ut?

- Barnen har mer karies än vad den officiella statistiken visar
- Vi som jobbar med barntandvård utför mycket vård som inte syns
 - behandling i primära bettet efter 6 års ålder
 - behandling av initialkaries i alla åldrar

Sammanfattning

Kvalitet i barntandvården

- Etablera goda vanor *tidigt*/ förhindra uppkomst av karies (primär prevention)
- Identifiera och behandla karies i ett *tidigt* skede/ (sekundär prevention)

Ger ekonomi i framtiden

Varför ska vi behandla mjölk tänder?

I första hand identifiera och behandla
karies i ett tidigt skede/ *interceptiv
behandling*

- Barn ska inte behöva uppleva obehag och smärta
- Undvika tandvårdsrädsla
- Karies i primära tänder ökar kariesrisk i permanenta tänder (05:a dist/6:a mes)
- Betsynpunkt

